

Fusie is goed, coöperatie is echter beter

Discussie over marktwerking in de zorg niet alleen voeren over wel of geen fusies

24 mei 2008 – Het Financieel Dagblad

Door: Hans Blankert en Hans Hoek

Fusies hebben niet per definitie een negatief effect op de kwaliteit en bereikbaarheid van de zorg. Dat concludeert de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg in zijn advies aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 'Schaal en zorg'. Dat een fusie niet per definitie een negatief effect heeft is mooi, maar daarmee is een fusie niet meteen het ideale samenwerkingsmodel in de zorg. Er kleven namelijk ook nadelen aan fusies.

Het advies volgt op een verhitte politieke discussie over het wel of niet grootschalig fuseren van zorginstellingen. De Raad geeft verder aan dat voor het verlenen van goede zorg, grootschaligheid op onderdelen zelfs heel wenselijk is. Maar grootschaligheid hoeft geen fusie te zijn.

Er zijn betere samenwerkingsvormen mogelijk om de gewenste grootschaligheid te realiseren. Zorgcoöperatie Nederland is daar een goed voorbeeld van. Elf grote en middelgrote zorginstellingen in de care sector werken samen in de coöperatieve vereniging Zorgcoöperatie Nederland (gezamenlijk zo'n 13.000 cliënten en een omzet van € 670 miljoen). Om de genoemde politieke discussie te voeden zonden wij hierover op 24 april een brief naar de Tweede Kamer, de minister en de staatssecretaris van VWS, waarin de voordelen onder de aandacht gebracht werden.

Er is gekozen voor een coöperatieve samenwerkingsvorm om de volgende redenen:

- de marktwerking in de zorg is gediend bij grote diversiteit aan (lokale) spelers met enige mate van competitie om de gunst van de klant en van de financier (zorgkantoor);
- bestuurders van de zorgverlenende instellingen blijven dicht op de eigen zorgverlening; zij kennen de regio, de vraag van de klanten en de regionale spelers het beste;
- samenwerking op basis van kracht in plaats van macht. Gekozen is voor een bestuurlijk model waarbij de instellingen volwaardig lid zijn, maar zelf niet rechtstreeks deel uit maken van het dagelijks bestuur van de coöperatie. Er is een professioneel eigen bestuur. Er wordt dan ook weinig energie gestoken in de immer oploeiende discussie over wie nu eigenlijk de baas is;
- de behoefte om de krachten te bundelen is niet gericht op het verkrijgen van marktmacht als zodanig, maar veel meer door de behoefte om maximale aandacht voor de individuele, lokaal georganiseerde en bereikbare zorg te combineren met een doelmatige en efficiënte bedrijfsvoering. Delen daarvan kunnen immers goed samen gedaan worden, zoals inkoop, vastgoed, bankieren en andere niet-zorgtaken. De samenwerking biedt ook gebundelde energie voor innovatie en zorgvernieuwing.

Dergelijke bewegingen in de AWBZ-zorg om met dat doel de samenwerking te zoeken, worden door de Raad dan ook toegejuicht en krijgen ook de conclusie mee: 'De ontwikkelingen gaan de goede kant op'.

Het zou mooi zijn als de discussie over marktwerking en samenwerking in de zorg niet alleen over wel of geen fusies zou gaan. Fusies zijn soms goed, maar niet zaligmakend. Naast de genoemde coöperatieve vereniging zijn er nog meer succesvolle samenwerkingsvormen waar zowel de markt als de individuele patiënt mee gediend zijn.

Misschien moeten we de markt ook de kans gunnen om deze verschillende vormen vanzelf te laten ontstaan. Het te krampachtig be- en veroordelen van één samenwerkingsvorm in dit prille stadium van marktwerking werkt beperkend en leidt de aandacht te veel af van de zorgverlening zelf. Zorgcoöperatie Nederland bewijst dat het ook anders, beter kan.

Drs. J.C. Blankert is president commissaris en dr. ir. H. Hoek is voorzitter raad van bestuur a.i van Zorgcoöperatie Nederland.